คอลัมน์ “แจงสี่เบี้ย” ฉบับวันที่ 13 พฤษภาคม 2568

ว่าด้วยการ “ร่วมรับผิดชอบ” ความเสียหายจากภัยทางการเงิน

ดร.พรเพ็ญ สดศรีชัย
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตามที่ พ.ร.ก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ฉบับใหม่ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 13 เม.ย. 68 เป็นต้นมา ซึ่งที่ผ่านมา แบงก์ชาติสนับสนุนหลักการของ พ.ร.ก. ดังกล่าว และ ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเสนอความเห็น และ ปรับปรุงเนื้อหา เพื่อยกระดับการป้องกันและปราบปรามภัยทางการเงินอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ก้าวสำคัญของ พ.ร.ก.ฯ คือ กำหนดให้สถาบันการเงิน (สง.) ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน ผู้ให้บริการโทรคมนาคม (Telco) ผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และ ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset) ยกระดับการดูแลลูกค้า และ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในความเสียหาย หากละเลยการปฏิบัติตามมาตรฐานที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดจนเป็นเหตุให้ลูกค้าเกิดความเสียหาย

แบงก์ชาติได้จัด Media Briefing เมื่อปลายเดือนที่ผ่านมา โดย ดร. รุ่ง มัลลิกะมาส รองผู้ว่าการด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน และ นางอรมนต์ จันทพันธ์ ผู้อำนวยการ ธปท. สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

แบงก์ชาติจัดการภัยทางการเงินอย่างต่อเนื่อง โดยปรับนโยบายให้เหมาะสมกับบริบทแต่ละช่วง

ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ภัยทางการเงินมีหลายรูปแบบ ทั้ง (1) สวมรอยแบบแอปดูดเงิน และ (2) หลอกให้โอนเงินเอง **จึงได้มีการแก้ปัญหาแอปดูดเงิน โดยออกมาตรฐาน Mobile Banking Security (MBS) ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็นประกาศ เพื่อความเข้มข้นขึ้น** อาทิ ให้ สง. งดส่ง SMS ที่มีลิงก์แนบ และต้องมีการสแกนใบหน้าสำหรับการโอนเงินเกิน 5 หมื่นบาท/ครั้ง หรือเกิน 2 แสนบาท/วัน รวมถึงจำกัดให้ลูกค้า 1 คน มี 1 บัญชี Mobile banking และใช้งานได้อุปกรณ์เดียว **และการแก้ปัญหาเหยื่อโอนเงินเองไปยังบัญชีม้า ด้วยการออกแนวนโยบายการบริหารจัดการภัยทุจริตทางการเงินในปี 2566 และ ปี 67 มีการออกมาตรการจัดการบัญชีม้า และ ปี 68 ได้ยกระดับการจัดการบัญชีม้าเพิ่มเติม** ที่เรียกว่า “**มาตรการ ก.ข.ค.**" รวมถึง **มาตรการจัดการบัญชีม้านิติบุคคล** ดังที่ผู้เขียนเคยเล่ารายละเอียดเมื่อเดือนที่แล้วนะคะ

มาตรการที่ทำไปแล้ว โดยเฉพาะ MBS ช่วยให้ภัยทุจริตจาก “แอปดูดเงิน” (Unauthorized payment fraud) ลดลงอย่างมากจนแทบไม่เหลือภัยจากแอปดูดเงินในปัจจุบัน ขณะที่การถูกหลอกให้โอนเงินเอง (Authorized payment fraud) ยังคงมีความเสียหายราว 5 พันล้านบาทในไตรมาส 1 ค่ะ

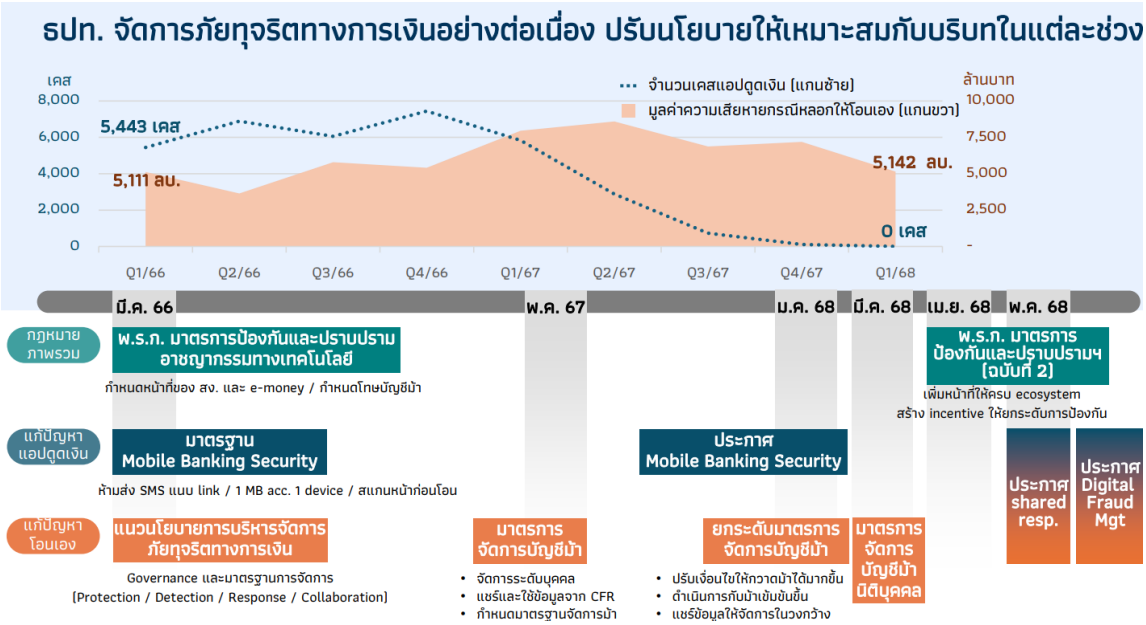

“ทุกภาคส่วน” มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ร่วมจัดการภัยทางการเงิน

“ทุกภาคส่วน” ในที่นี้ หมายถึง ผู้ให้บริการโทรคมนาคม ผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ให้บริการทางการเงิน และ ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และที่สำคัญที่สุด คือ ลูกค้า ด้วยนะคะ โดยผู้ให้บริการฯ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในความเสียหาย หากละเลยการปฏิบัติตามมาตรฐานที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนด จนเป็นเหตุให้ลูกค้าเกิดความเสียหาย โดยหน่วยงานกำกับดูแล ประกอบด้วย 1. กสทช. จะออกหลักเกณฑ์ สำหรับ ผู้ให้บริการโทรคมนาคม **2.** ETDA จะออกหลักเกณฑ์ สำหรับผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ **3. แบงก์ชาติ** จะออกประกาศ เพื่อกำหนดมาตรฐาน สำหรับ สง. (ธนาคารพาณิชย์ และ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ) และ ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน ที่ได้รับใบอนุญาตประเภท การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (E-Money) และ **4. ก.ล.ต.** จะออกหลักเกณฑ์ สำหรับผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

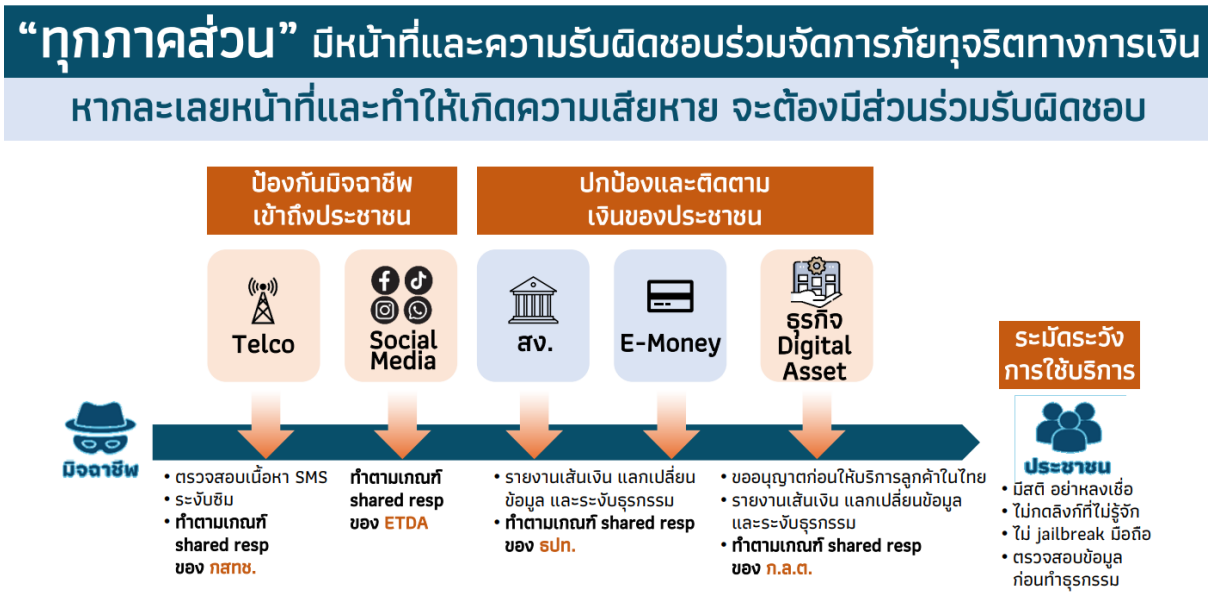

แบงก์ชาติจะออกประกาศ เพื่อกำหนดหน้าที่ของ สง. และ E-Money โดยยึดหลักการที่ว่า แก้ปัญหาได้ตรงจุด สอดคล้องกับบริบทไทย และ วิธีปฏิบัติชัดเจน ดังนี้

1. การป้องกันไม่ให้ประชาชนเป็นเหยื่อ และมิจฉาชีพสวมรอยใช้งาน mobile banking ได้ยากขึ้น

- ไม่แนบลิงก์ที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ผ่าน SMS และ อีเมล
- ลูกค้าสามารถใช้บริการ mobile banking ของแต่ละ สง. ได้เพียง 1 ชื่อบัญชีผู้ใช้งาน และใช้ได้กับ 1 อุปกรณ์เคลื่อนที่เท่านั้น
- Face scan การโอนเงินตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป หรือการทำธุรกรรมโอนเงินรวมกันครบทุก 200,000 บาทใน 1 วัน หรือการปรับเพิ่มวงเงินการทำธุรกรรมโอนเงินต่อวัน
- ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงแอปพลิเคชันของ สง. ทุกครั้งที่ผู้ใช้บริการเข้าใช้งาน และไม่อนุญาตให้ใช้งานแอปพลิเคชันที่ถูกเปลี่ยนแปลง
- ไม่อนุญาตให้แอปพลิเคชันของ สง. ทำงานบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ ในขณะที่มีแอปพลิเคชันอื่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น แอปพลิเคชันที่ควบคุมอุปกรณ์เคลื่อนที่จากระยะไกล เป็นต้น

2. จำกัดความเสียหายและจัดการบัญชีม้า เพื่อให้ลูกค้ารู้ตัว เมื่อเงินออกจากบัญชี และ มิจฉาชีพนำบัญชีม้าไปใช้ยากขึ้น

- แจ้งเตือนการทำธุรกรรมทุกครั้ง เมื่อมีการโอนเงินออกจากบัญชี ผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่ง เช่น mobile banking, LINE, SMS, อีเมล โดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย
- ระงับการทำธุรกรรมและนำส่งข้อมูลตามแนวทางที่ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ศปอท.) กำหนด ภายใต้ พ.ร.ก.ฯ
- เมื่อได้รับรายชื่อบุคคลที่เป็นเจ้าของบัญชีม้าดำ จาก ปปง. หรือ รายชื่อบุคคลที่เป็นเจ้าของบัญชีม้าเทาเข้ม (บัญชีถูกแจ้งความแล้ว) หรือเทาอ่อน (บัญชียังไม่ถูกแจ้งความ แต่อยู่ในเส้นทางการเงินทุจริต) จากระบบ Central Fraud Registry (CFR) ให้ดำเนินการสอดคล้องกับระดับความเสี่ยง เช่น ระงับเงินเข้าและเงินออกทุกบัญชีของบุคคลที่เป็นเจ้าของบัญชีม้า รวมทั้งปฏิเสธการเปิดบัญชีใหม่กับบุคคลที่เป็นเจ้าของบัญชีม้า

3. ดูแลประชาชน โดยมีกระบวนการรับแจ้งเหตุที่รวดเร็ว โดยจัดให้มีช่องทางติดต่อเร่งด่วน (hotline) ทางโทรศัพท์ หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้เสียหายสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ของ สง. ทั้งในและนอกเวลาทำการ

ทั้งหมดนี้ เป็นมาตรฐานที่ สง. และ E-Money ต้องปฏิบัติค่ะ แต่หนทางที่ดีที่สุดในการป้องกันภัยทางการเงิน คือ ประชาชน อย่ากดลิงก์ อย่าให้ข้อมูลส่วนตัว อย่าหลงเชื่อพูดคุย อย่า jailbreak โทรศัพท์มือถือ และควรตรวจสอบข้อมูลก่อนทำธุรกรรม ร่วมกันระวังภัยนะคะ

** บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด **